

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГІРНИЧИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт
з дисципліни «Основи гідравліки»
для спеціальності 184 «Гірництво»
184.01 «Відкрита розробка корисних копалин»
184.03 «Експлуатація та ремонт гірничого електромеханічного
обладнання та автоматичних пристроїв»
184.04 «Шахтне і підземне будівництво»

Укладач Руденко С.В.
Розглянута і схвалена
на засіданні циклової комісії
електронних дисциплін
Протокол № 2 від 02.10.2018 р.
Голова циклової комісії _____
Т.А. Кривенко

Методичні вказівки до виконання практичної роботи № 1

Практична робота виконується після вивчення теоретичного матеріалу з теми «Гідростатичний тиск».

При виконанні відповідей на завдання, які містяться у пункті «Зміст роботи», необхідно користуватися підручником :

Поспелов Л.П. «Гидравлика и основы гидропривода» відповідно номера пункту в інструкції:

1. Записати назву роботи (п.1), мету роботи (п.2).
2. При виконанні пункту 4.1 – записати види пристроїв для вимірювання гідростатичного тиску з §9 «Приборы для измерения давления», с. 22-24.
3. При виконанні пункту 4.2 – виконати схему ртутного манометра, зображену в інструкції.
4. При виконанні пункту 4.3 – користуючись таблицею для вибору числових даних по своєму варіанту, обчислити тиск P_0 на поверхні рідини у закритому резервуарі згідно схеми підключення манометра та даних таблиці варіантів, якщо питома вага ртуті $\gamma_{рт} = 132900 \text{ Н/м}^3$. Для цього перевести одиниці виміру в систему «СІ» та виконати розрахунок P_0 за порядком:

- 1) При під'єднанні манометра до закритого резервуару система знаходиться в рівновазі. Тобто тиск в точках «А» та «В» буде однаковим: $P_A = P_B$;
- 2) Скласти рівняння для точки «А» на лівому коліні манометра та точки «В» на правому коліні манометра, згідно основного рівняння гідростатики

$$P_{abc} = P_0 + \gamma \cdot h$$

Тобто:

$$P_A = P_0 + \gamma_{\text{рідини}} \cdot (h_1 + h_2)$$

$$P_B = P_{\text{бар}} + \gamma_{\text{ртуті}} \cdot h_2$$

- 3) Прирівняти обидві частини рівняння та вивести формулу для P_0 ;
- 4) Підставити числові значення та визначити P_0 .

Методичні вказівки

до виконання практичної роботи № 2

Практична робота виконується після вивчення теоретичного матеріалу з теми «Тиск рідин на рівні поверхні».

При виконанні відповідей на завдання, які містяться у пункті «Зміст роботи», необхідно користуватися підручником :

Поспелов Л.П. «Гидравлика и основы гидропривода» відповідно номера пункту в інструкції:

1. Записати назву роботи (п.1), мету роботи (п.2).
2. При виконанні пункту 3.1 - виконати схему резервуару, зображену в інструкції.
3. При виконанні пункту 3.2 – користуючись таблицею для вибору числових даних по своєму варіанту, визначити сили тиску води на дно резервуару - $P_{\text{дно}}$, на стінку шириною «а» - $P_{\text{ст а}}$, на стінку шириною «в» $P_{\text{ст в}}$, рівнодіючу сил на стінку ABCD - P_{ABCD} . Для цього перевести одиниці виміру в систему «СІ» та виконати розрахунок за порядком:

1) Висота води в першому резервуарі $h_1 = \frac{V_1}{a \cdot b}$, м

2) Висота центру тяжіння $h_c = \frac{h_1}{2}$, м

3) Сила тиску води на дно резервуару $P_{\text{дно}} = \gamma \omega_{\text{дно}} h_c$, Н

4) Сила тиску на стінку шириною «а» $P_{\text{ст а}} = \gamma \omega_{\text{ст а}} h_c$, Н

5) Сила тиску на стінку шириною «в» $P_{\text{ст в}} = \gamma \omega_{\text{ст в}} h_c$, Н

6) Рівнодіюча сил на стінку ABCD $P_{\text{ABCD}} = 0,5 \cdot \gamma \cdot a \cdot (h_1^2 - h_2^2)$, Н

Методичні вказівки

до виконання практичної роботи № 3

Практична робота виконується після вивчення теоретичного матеріалу з теми «Напірний рух рідин. Утрати напору».

При виконанні відповідей на завдання, які містяться у пункті «Зміст роботи», необхідно користуватися підручником :

Поспелов Л.П. «Гидравлика и основы гидропривода»

відповідно номера пункту в інструкції:

1. Записати назву роботи (п.1), мету роботи(п.2).
2. При виконанні пункту 3.1 - виконати схему трубопроводу, зображену в інструкції.
3. При виконанні пункту 3.2 – вибрати значення коефіцієнтів місцевого опору ξ з таблиці 2 с.54-55 і записати їх . Підрахувати суму коефіцієнтів

$$\Sigma \xi = \xi_{1-1} + \xi_{2-2} + \xi_{3-3} + \xi_{4-4} + \xi_{5-5} .$$

4. При виконанні пункту 3.3 – виконати розрахунок лінійних утрат напору $h_{\omega л}$, місцевих утрат напору $h_{\omega м}$, загальних утрат напору h_{ω} , напору в кінці трубопроводу в точці «В» - H_B , користуючись таблицею для вибору числових даних по своєму варіанту. Для цього перевести одиниці виміру в систему «СІ» та виконати розрахунок за порядком:

1) Визначити швидкість руху рідини в трубопроводі $v = \frac{4 \cdot Q}{\pi \cdot d^2}$, м/с

2) Визначити лінійних утрат напору $h_{\omega л} = \frac{\lambda_{mp} \cdot \ell}{d} \cdot \frac{v^2}{2}$, м

3) Визначити місцевих утрат напору $h_{\omega м} = \Sigma \xi \frac{v^2}{2}$, м

4) Визначити загальних утрат напору $h_{\omega} = h_{\omega л} + h_{\omega м}$, м

5) Визначити напору в кінці трубопроводу в точці «В» $H_B = H_A - h_{\omega}$, м